

Feljegyzés az MKDSZ MTA-n rendezett konferenciájáról

A Társadalmi Párbeszéd Központ, a Magyar Közgazdasági Társaság Foglalkozási Szakosztálya és a Munkaügyi Közvetítői és Döntőbírói Szolgálat konferenciát rendezett „Hogyan tovább MKDSZ?” címmel.

Dr. Nacsa Beáta az ELTE Állami és Jogtudományi Kar egyetemi adjunktusa megnyitó előadásában arra a problémára kereste a választ, hogy hogyan lehetne növelni az MKDSZ esetszámát. Az intézmény sikeres, visszatérő ügyfélkörrel rendelkezik, de az ügyek száma alacsony. Egyik megoldás lehet, hogy bővíteni kéne hatáskörét, az MKDSZ intézményét jogvitákban is igénybe lehetne venni. Az ügyfélforgalom növekedését idézhetné elő, ha az MKDSZ kötelező részvételét írnák elő a kollektív szerződések regisztrációja során, illetve segíthetné az ágazati párbeszéd bizottságok együttműködését.

Az MKDSZ hatékonyságát növelhetné, ha a jogalkotás során miniszteri rendelettel szabályoznák működését. Az MKDSZ-t jogi személyiséggel kellene felruházni, ami által részt vehetne a jogvitákban is. Számos jogszabályban lehetőség lenne utaló-jogszabályok elhelyezésére (pl. a sztrájk törvényben, csoportos létszámleépítés, jogutódlás során), amikor is elő kellene írni a kötelező egyeztetést. Az intézmény közvetítőit alkalmazni lehetne az üzemi tanácsai választásokon, közszférában felmerülő viták során.

Probléma az is, hogy a vitás esetek során csak néhány közvetítőt kérnek fel a névjegyzékből. Fontos lenne, hogy megvalósuljon a mediátorok utánpótlása.

Dr. Herczog László szociális és munkaügyi miniszter kifejtette, hogy szükség van az MKDSZ-re. A munkaügyi bíróságok túlterheltek, költségesek, az ítéleteivel legalább az egyik fél nem lesz elégedett. A közvetítés során bevonják a feleket, a döntést is ők hozzák, magukénak érzik. A konfliktusok a mindennapok részét képezik, megoldásához szakembert kell hívni. Az MKDSZ-nek van létjogosultsága. A munkáltatók, szakszervezetek gyengeségüknek érzik, ha külső felet kell bevonniuk. Probléma az is, hogy nincs társadalmi szintű és ÁPB-k részéről felmerülő igény.

Érdekviták esetén a jogszabályok kevés lehetőséget tudnak nyújtani. Jogviták esetén a kötelező döntőbíráskodás előírása segítheti az MKDSZ szerepének növelését. Jogilag tisztázni kell, hogy jogvitákban van-e az intézménynek felhatalmazása. A sztrájk törvény esetén az elégséges szolgáltatások során a feleknek ajánlást kellene tenniük, és azok közül az optimálisat fogadnák el a résztvevők. Ezáltal a szociális partnerek reális ajánlatot tennének.

A döntőbírói eljárás párosulhat közvetítéssel is, ennek egyik elengedhetetlen feltétele, hogy a döntőbíró megtámadhatatlan legyen. Az MKDSZ önálló jogi személyiséggel kellene hogy rendelkezzen, ezáltal rész vagy főállású közvetítőket alkalmazhatna.

Az egyéni jogviták során is szerepe lehetne az intézménynek, tanácsadással lehetne hozzá fordulni. A prevenció is részét képezhetné a feladatkörének, a kollektív szerződések tárgyalásai alatt legyen jelen közvetítő és előzze meg az esetleges konfliktust.

Zsoldos Marianna a MÁV Zrt. humánerőforrás igazgatója elmondta, hogy számos alkalommal vettek igénybe közvetítőket a konfliktusok során. A MÁV 5 nagyvállalatból és 11 kisebb foglalkoztatóból áll össze. Minden társaságnál működő szakszervezet reprezentatív és kollektív szerződési joggal rendelkezik. Számos esetben a szakszervezeti követelések teljesíthetetlenek.

2000-es több napos sztrájkja óta éves határozott idejű KSZ-t kötöttek a felek, ami 2009. óta határozatlanná vált. A KSZ-ek tartalmazznak 60 helyi függelékkel is. Ha a felek helyben nem tudnak megállapodni, akkor vállalati szinten zajlik tovább az egyeztetés, ha vállalati szinten sem történik előrelépés, akkor döntőbírói vesznek igénybe. Általában amikor a szociális partnerek tárgyalásai megakadtak, akkor a döntőbírói segítséggel közelebb kerültek a megoldáshoz. Az elégséges szolgáltatásnál nem lehet minimális szintet meghatározni a közlekedésben. Külföldi példák jól mutatják, hogy nem lehet egyszerre elővárosi és távolsági vonalon vagy csúcsidőben munkabeszüntetést alkalmazni.

Dr. Tóth Miklós ügyvéd, az MSZOSZ szakértője kifejtette, hogy az 1991-es Munka törvénykönyve előkészítésénél úgy alkották a törvényt, hogy a jogviták esetén a bíróságoknak kell eljárnia. A peres eljárások minimum 3-4 tárgyalássorozattal állnak, így egy ügy lefutási ideje kb. 1 év. A hazai jogrendszerből hiányzik az MKDSZ-re vonatkozó jogszabály. Az intézmény megalakulásánál nagyobb igénybevételre számítottak. A szervezetnek újra kell gondolni a feladatok kiosztását, be kellene kapcsolódnia az egyéni jogvitákba is.

Dr. Kiss György a PTE Állami és Jogtudományi Kar tanszékvezetője szintén problémaként vetette fel, hogy az MKDSZ nem képezi a magyar jogrendszer részét. Kevés a miniszter által kiterjesztett ágazati kollektív szerződés, ezek közül kettő – Építőipari-, Vendéglátó és Idegenforgalmi ÁKSZ – gyakorlatilag az Mt. megismétlése.

Megoldás lehetne, ha a szolgálat megjelenne az Mt-ben. Probléma, hogy az MKDSZ-t csak a felek közös akaratából lehet igénybe venni. A tárgyalópartnereket kényszeríteni kellene, hogy tárgyaljanak egymással.

Dr. Kovács Géza az MKDSZ főigazgatója zárszámban reagált az elhangzottakra. Világosan kiderül, hogy az alapértékekben nincs vita. A politikának segítenie kellene a társadalmat. Az MKDSZ segíti a társadalmi problémák megoldását, de a politika nem támogatja a szolgálat működését.

A feljegyzést készítette:

Beőthy-Fehér Szabolcs